T086 TKL 4 (08) Luận Kim Cang Bát Nhã Qt

Tạng Luận (Linh Sơn Pháp Bảo)

SOÁ 1510

LUAÄN KIM CANG BAÙT-NHAÕ Taùc giaû: Boà-taùt Voâ Tröôùc Haùn dòch: Ñôøi Tuøy, Tam taïng Ñaït Ma Caáp Ña, ngöôøi Nam AÁn,

QUYEÅN THÖÔÏNG

Phaät phaùp xuaát hieän, khoâng gì saùnh,
Laø ñeä nhaát thaáu roõ phaùp giôùi
Tuï yù nghóa Kim cang khoù hoaïi,
Heát thaûy Thaùnh nhaân, khoù vaøo ñöôïc.
Laø Tieåu Kim Cang Ba-la-maät,
Teân nhö vaäy hieän roõ uy theá,
Giaùo vaø nghóa baäc Trí ñaõ noùi,
Nghe xong chuyeån thaønh chuùng ta noùi,
Thaân nöông veà Phaät vaø baäc Trí,
Ñeàu ñem chaùnh taâm maø ñaûnh leã
Ta sieâng naêng laäp nghóa aáy,
Vì töï, tha maø noái nhau giaûi thích.
Baùt-nhaõ Ba-la-maät naày ñöôïc thaønh laäp do baûy cuù nghóa. Baûy cuù nghóa laø:
1. Chuûng taùnh khoâng ñöùt.
2. Phaùt khôûi haønh töôùng.
3. Nôi tu haønh truï vaøo.
4. Ñoái trò.
5. Khoâng maát.
SOÁ 1510 - LUAÄN KIM CANG BAÙT NHAÕ, Quyeån Thöôïng 92

6. Ñòa. 7. Ñaët teân. Baûy cuùù nghóa treân ñöôïc thaønh laäp ôû trong kinh Baùt-nhaõ Ba-la-maät, neân goïi laø cuù nghóa. Saùu cuùù nghóa ñaàu, neâu roõ vieäc laøm cuûa Boà-taùt, roát raùo Cuùù nghóa thöù baûy neâu roõ vieäc laäp phaùp moân naøy. Neân bieát nhö theá Baùt-nhaõ Ba-la-maät naày laø haït gioáng Phaät khoâng heà döùt, luoân ñöôïc löu haønh treân ñôøi. Vì laøm roõ veà nghóa haït gioáng Phaät khoâng bò ñöùt, neân ñaàu tieân Thöôïng toïa Tu-boà-ñeà ñaõ noùi: “Thaät hieám coù thay! Baïch Theá Toân: Vì sao Nhö Lai duøng phaùp baäc nhaát kheùo goàm thaâu vaø thaâu nhaän heát thaûy caùc ñaïi Boà-taùt v.v...” ÔÛ ñaây kheùo goàm thaâu laø chæ caùc Boà-taùt ñaõ thuaàn thuïc ngay khi Phaät chöùng Chaùnh giaùc, chuyeån xe phaùp. Ñaáy laø laáy töø naêm loaïi nghóa nôi phaùp Boà-taùt maø laäp neân. Coøn phoù chuùc laø chæ cho Boà-taùt ñöôïc thaâu nhaän, khi Phaät saép vaøo Nieát-baøn. Cuõng laáy töø naêm nghóa ñoù maø laäp neân nhö theá. Cho neân, ñaây goïi laø hai loaïi kheùo goàm thaâu vaø phoù chuùc. Neâu roõ chuûng tính khoâng ñöùt vaø phaùt

khôûi haønh töôùng, nhö Kinh noùi: Boà-taùt neân truï nhö theá naøo v.v...” - “Neân truï” laø duïc vaø nguyeän. - “Neân tu haønh” laø töông öng vôùi Tam ma baùt ñeá (Ñònh). - Neân haøng phuïc taâm laø ñieàu phuïc söï taùn loaïn. Trong ñoù, duïc laø mong caàu chính ñaùng. Nguyeän laø taâm luoân nhôù nghó ñeán söï mong caàu aáy. Töông öng vôùi Tam Ma Baùt Ñeá laø Tam Ma Baùt ñeá khoâng phaân bieät. - Ñieàu phuïc söï taùn loaïn laø khi taâm Tam Ma Baùt Ñeá bò phaân taùn, thì phaûi kìm cheá cho noù truï yeân laïi. Thöù nhaát chæ roõ phöông phaùp gom giöõ ñaïo, thöù hai laø chæ roõ phöông phaùp thaønh töïu ñaïo, thöù ba laø chæ roõ phöông phaùp khoâng ñeå maát ñaïo. - Nôi tu haønh truï vaøo laø nôi an truù khi phaùt khôûi haønh töôùng vaäy. ÔÛ ñaây laïi coù möôøi taùm thöù, neân bieát laø: 1. Phaùt taâm. 2. Haønh töông öng vôùi Ba-la-maät. 3. Mong ñöôïc saéc thaân. 4. Mong ñöôïc phaùp thaân. 5. Tu haønh ñaït thuø thaéng maø khoâng kieâu maïn. 6. Khoâng rôøi Phaät khi ngaøi ra ñôøi. 7. Nguyeän laøm thanh tònh coõi Phaät. 8. Thaønh thuïc cho chuùng sinh.

SOÁ 1510 - LUAÄN KIM CANG BAÙT NHAÕ, Quyeån Thöôïng 93

9. Rôøi boû vieäc chaïy theo nhöõng luaän taùn loaïn beân ngoaøi. 10. Duøng quaùn töôûng, phaù boû moái töông öng trong söï chaáp chaët veà saéc vaø thaân chuùng sinh. 11. Cuùng döôøng, haàu haï Nhö Lai. 12. Xa lìa nhöõng lôïi döôõng, nhöõng meät moûi, böïc boäi, nhöõng bieáng treã, lui maát. 13. Nhaãn chòu khoå naõo. 14. Lìa muøi vò söï tòch tónh. 15. Lìa söï möøng vui loaïn ñoäng khi chöùng ñaïo. 16. Caàu ñöôïc ngöôøi daïy trao. 17. Chöùng ñaïo. 18. Caàu thaønh Phaät. Ñoù laø möôøi taùm nôi Boà-taùt phaùt khôûi haønh töông an truù vaøo. Vì ñeå dieät ñoä cho heát thaûy chuùng sanh neân Boà-taùt phaùt taâm. Phaùt tu roài thì tu haønh töông öng vôùi Ba-la-maät. Tu haønh töông öng Ba-la-maät roài, thì phaùt sinh öa muoán chöùng ñöôïc saéc thaân vaø phaùp thaân cuûa Phaät. Öa muoán aáy daãn ñeán laøm cho xa lìa taâm chöôùng ngaïi trong vieäc chöùng ñaïo töùc ñaõ lìa taâm kieâu maïn cho ñeán möøng vui loaïn ñoäng (5-15) Laïi vì ñeå chöùng ñaïo, cho neân caàu ñöôïc söï daïy baûo, roài sau ñoù môùi ñöôïc chöùng ñaïo. Töø loaïi thöù möôøi baûy naøy trôû veà tröôùc ñeàu laø nhaân caàu giaû vò Phaät. Nhöõng loaïi aáy laàn löôït noái tieáp nhau nhö theá. - Vì phaùt taâm, kinh noùi: “Boà-taùt neân sinh taâm nhö theá v.v...” - Vì haønh töông öng vôùi Ba-la-maät, kinh noùi roõ: “Boà-taùt khoâng truï nôi vaät maø haønh boá thí v.v...” - Vì mong ñöôïc saéc thaân, kinh noùi: “Naày Tu-boà-ñeà! YÙ oâng theá naøo? Coù neân laáy töôùng cuï tuùc, maø thaáy Nhö Lai chaêng? v.v...” Phaùp thaân coù hai thöù: phaùp thaân ngoân thuyeát vaø phaùp thaân chöùng ñaéc. phaùp thaân chöùng ñaéc naøy cuõng coù hai thöù: Trí töôùng vaø Phöôùc töôùng. phaùp thaân ngoân thuyeát laø kinh ñieån. Vì mong ñöôïc phaùp thaân naøy kinh noùi: “Baïch Theá Toân, töøng coù chuùng sinh ôû ñôøi vò lai v.v...” ñoái vôùi töôûng nghóa khoâng ñieân ñaûo ñoù laø töôûng thaät. Neân bieát nhö noùi chaáp vaøo nghóa ñoù chaúng phaûi laø töôûng thaät. - Vì mong ñöôïc phaùp thaân Trí töôùng, kinh noùi: “Coù phaùp ñeå Nhö Lai ñaït ñöôïc Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc sao? v.v...” - Vì mong ñöôïc phaùp thaân Phöôùc töôùng, kinh noùi: “Neáu ba ngaøn ñaïi thieân theá giôùi naày v.v...” - Vì tu ñaïo ñaït thuø thaéng maø khoâng kieâu maïn, kinh noùi: “Tu lö ña a baùt na töøng nghó nhö theá naày v.v...”

SOÁ 1510 - LUAÄN KIM CANG BAÙT NHAÕ, Quyeån Thöôïng 94

- Vì khoâng rôøi Phaät khi ngaøi ra ñôøi, kinh noùi: “ÔÛ choã Phaät Nhieân Ñaêng, Nhö Lai coù phaùp naøo nhö theá v.v...” - Vì nguyeän laøm thanh tònh coõi Phaät, kinh noùi: “Naøy Tu-boà-ñeà! Nhö coù lôøi noùi nhö vaày: Ta thaønh töïu trang nghieâm coõi nöôùc Phaät nhö theá v.v...” - Vì thaønh thuïc chuùng sinh, kinh noùi: “Naày Tu-boà-ñeà! Thí nhö coù keû tröôïng phu nhö vaày v.v...” - Vì rôøi boû vieäc chaïy theo nhöõng luaän taùn loaïn beân ngoaøi, kinh noùi: “Tu-boà-ñeà! YÙ oâng theá naøo? Nhö heát thaûy caùt soâng Haèng, laïi coù bao nhieâu soâng Haèng coù caùt nhö vaäy v.v...” - Vì duøng quaùn töôûng phaù boû moái töông öng trong söï chaáp chaët veà saéc vaø thaân chuùng sinh, kinh noùi: “Tu-boà-ñeà! Coù bao nhieâu buïi ñaát, trong ba ngaøn ñaïi thieân theá giôùi naày v.v...” - Vì cuùng döôøng, haàu haï Nhö Lai, kinh noùi: “Tu-boà-ñeà! YÙ oâng nghó sao, coù neân laáy ba möôi hai töôùng ñaïi tröôïng phu ñeå thaáy Nhö Lai ÖÙng Cuùng Chaùnh Bieán Giaùc chaêng?” - Vì xa lìa lôïi döôõng, xa lìa nhöõng meät moûi, böïc boäi bieáng treã, lui, maát; kinh noùi: “Tu-boà-ñeà! Neáu coù nöõ nhaân hoaëc thieän nam (tröôïng phu) xaû boû haèng haø sa thaân nhö theá v.v... Thaân meät moûi, taâm böïc boäi, do hai thöù naày maø söï tinh taán coù leân hoaëc xuoáng hoaëc khoâng phaùt. - Vì nhaãn chòu khoå naõo, kinh noùi: “Neáu Nhö Lai haønh nhaãn Ba-la- maät nhö vaäy v.v...” - Vì lìa vò an vui cuûa tòch tónh kinh noùi: “Tu-boà-ñeà! Neáu coù nöõ nhaân hoaëc tröôïng phu thoï trì phaùp moân naày v.v...” - Vì lìa xa söï möøng vui loaïn ñoäng khi chöùng ñaïo, kinh noùi: “Baïch Theá Toân, Boà-taùt neân truï nhö theá naøo? v.v...” - Vì caàu ñöôïc ngöôøi daïy trao, kinh noùi: ÔÛ choã Phaät Nhieân Ñaêng, Nhö Lai ñöôïc phaùp naøo ñeå thaønh Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc? v.v... - Vì chöùng ñaïo, kinh noùi: “Tu-boà-ñeà! Ví nhö keû tröôïng phu coù thaân ñeïp ñeõ, thaân to lôùn nhö vaày v.v...” - Thaân vi dieäu laø thaân chí ñaéc thaân ñaõ thaønh töïu, thaân ñöôïc chuyeån y roát raùo. - Thaân to lôùn laø thaân thaâu toùm caû thaûy thaân chuùng sinh. Töø ñaây veà tröôùc ñeàu laø caàu quaû Phaät. Neân bieát quaû Phaät aáy, coù ñuû saùu thöù bao goàm chuyeån y ñaày ñuû; ñoù laø:

SOÁ 1510 - LUAÄN KIM CANG BAÙT NHAÕ, Quyeån Thöôïng 95

1. Coõi nöôùc Phaät thanh tònh ñaày ñuû. 2. Kieán trí voâ thöôïng thanh tònh ñaày ñuû. 3. Thaân tuøy hình ñeïp ñeõ ñaày ñuû. 4. Töôùng thaân ñaày ñuû. 5. Lôøi noùi ñaày ñuû. 6. Taâm ñaày ñuû. Taâm ñaày ñuû laïi coù saùu thöù: 1. Nieäm xöù. 2. Chaùnh giaùc. 3. Thieát laäp phaùp ñaïi lôïi. 4. Thaâu giöõ phaùp thaân. 5. Khoâng truï sinh töû, Nieát-baøn. 6. Haønh truï thanh tònh. Haønh truï thanh tònh laïi coù: 1. Haønh truï oai nghi. 2. Haønh truï danh saéc quaùn töï taïi. 3. Haønh truï khoâng nhieãm. Haønhh truï khoâng nhieãm laïi coù: 1. Thuyeát phaùp khoâng nhieãm. 2. Löu chuyeån khoâng nhieãm. - Vì coõi nöôùc Phaät thanh tònh ñaày ñuû, kinh noùi: “Tu-boà-ñeà! Neáu coù Boà-taùt noùi nhö vaày: Ta ñaõ trang nghieâm thaønh töïu coõi nöôùc v.v...” - Vì Kieán trí voâ thöôïng thanh tònh ñaày ñuû, kinh noùi: “Tu-boà-ñeà! YÙ thaày nghó sao? Nhö Lai coù nhuïc nhaõn khoâng? Cho ñeán neáu nhö ba ngaøn ñaïi thieân theá giôùi naày v.v...” - Vì thaân tuøy hình ñeïp ñeõ ñaày ñuû, kinh noùi:

“Tu-boà-ñeà! Thaày nghó sao? Coù theå thaáy Nhö Lai baèng saéc thaân thaønh töïu chaêng? v.v...” - Vì töôùng thaân ñaày ñuû, kinh noùi: “Tu-boà-ñeà! Thaày nghó sao? Coù theå thaáy Nhö Lai baèng töôùng ñaày ñuû khoâng? v.v...” - Vì lôøi noùi ñaày ñuû, nhö kinh noùi: “Tu-boà-ñeà! Thaày nghó sao? Nhö Lai coù nghó: Ta coù noùi phaùp sao? v.v...” - Vì taâm ñaày ñuû, nhö nieäm xöù; thì kinh noùi: “Tu-boà-ñeà! Khoâng phaûi laø chuùng sinh, khoâng phaûi khoâng laø chuùng sinh v.v...” - Vì Chaùnh giaùc, kinh noùi: “Tu-boà-ñeà! Thaày nghó sao? Laïi coù phaùp gì ñeå Nhö Lai ñöôïc Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc sao? v.v...” - Vì thieát laäp phaùp ñaïi lôïi, kinh noùi: “Laïi nöõa, Tu-boà-ñeà! Nhöõng nuùi Tu-di hieän coù trong ba ngaøn ñaïi thieân theá giôùi naày v.v...” - Vì thaâu giöõ phaùp thaân, kinh noùi: “Tu-boà-ñeà! Thaày nghó sao? Coù

neân thaáy Nhö Lai baèng töôùng ñaày ñuû khoâng? v.v... Tu-boà-ñeà! Thaày nghó sao? Nhö Lai coù theå duøng töôùng ñaày ñuû, ñeå thaønh Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc chaêng? Ñöøng nghó nhö vaäy: Nghóa naày trình baøy roõ, töôùng ñaày ñuû, theå cuûa noù khoâng phaûi laø Boà-ñeà. Cuõng khoâng theå laáy töôùng ñaày ñuû ñoù laøm nhaân vaäy, vì töôùng laø töï tính cuûa saéc”. Vì khoâng truï Nieát-baøn, kinh noùi: “Tu-boà-ñeà! Nghó nhö theá laø phaùt khôûi haïnh cuûa Boà-taùt Thöøa. Coù phaùp noùi ñoaïn dieät chaêng? v.v...” Vì khoâng truï trong löu chuyeån, kinh noùi: “Naày Tu-boà-ñeà! Boà-taùt khoâng neân nhaän hay giöõ laáy phöôùc tuï v.v...”. Nhaän laø noùi coù. Giöõ laáy laø chaáp vaøo ñaïo kia. Nhö trong phöôùc tuï vaø quaû ñeàu khoâng neân nhaän, vaø giöõ laáy. Vì haønh truï thanh tònh laø oai nghi ñi ñöùng, kinh noùi: “Neáu coù lôøi naày: Nhö Lai hoaëc ñi hay ñöùng v.v...”. Vì haønh truï Danh saéc quaùn phaù töï taïi: kinh noùi: “Naày Tu-boà-ñeà! Neáu coù thieän nam, thieän nöõ, laáy buïi ñaát trong ba ngaøn ñaïi thieân theá giôùi v.v...” Vì haønh truï khoâng nhieãm, noùi phaùp khoâng nhieãm, kinh noùi: “Naày Tu-boà-ñeà! Neáu Boà-taùt laáy voâ löôïng, voâ soá theá giôùi v.v...” Vì löu chuyeån khoâng nhieãm, neân noùi keä: “Nhö sao, nhö maøng che maét, nhö ñeøn, nhö huyeãn, nhö söông, nhö boït nöôùc, nhö moäng, nhö chôùp, nhö maây. Ñoái caùc phaùp höõu vi neân quan saùt nhö vaäy”. Baøi keä naày, chæ roõ boán thöù töôùng höõu vi, ñoù laø töôùng cuûa töï tính, töôùng vöôùng vaøo vò cuûa caûnh sôû truï töôùng chaïy theo loãi laàm, töôùng thuaän theo xuaát li. - Töôùng cuûa töï tính, laø cuøng thaáy bieát, töôùng naøy nhö vì sao neân thaáy nhö theá. Taïi sao vaäy. Vì khi ôû trong toái, ngu si thì thaáy noù saùng; coøn khi ôû ngoaøi saùng, coù trí tueä thì khoâng thaáy noù ñaâu. Nhaân, phaùp, ngaõ kieán nhö maøng che, neân thaáy nhö vaäy. Taïi sao? Do giöõ laáy voâ nghóa. Thöùc nhö ñeøn, neân thaáy nhö vaäy. Vì sao? Vì khaùt aùi thaám öôùt, laøm duyeân, cho noù chaùy höøng leân. - Töôùng vöôùng vaøo vò cuûa caûnh sôû truï, laø chaáp vaøo vò cuûa caûnh giôùi moät caùch ñieân ñaûo. Chuùng nhö huyeãn, neân thaáy nhö vaäy. Vì sao? Vì ñoù laø kieán chaáp ñaûo ñieân. Töôùng chaïy theo loãi laàm, laø chaïy theo voâ thöôøng, noù ví nhö haït söông. Ñaäu chæ roõ theå cuûa töôùng laø khoâng coù, noù tuøy thuoäc vaøo voâ thöôøng. Thí duï nhö boït nöôùc kia laø chæ roõ söï tuøy thuoäc vaøo theå khoå, vì thoï nhö boït nöôùc, neân neáu coù thoï ñeàu laø

khoå, vì tuøy thuoäc vaøo nghieäp, neân bieát khoå sinh ra khoå, goïi laø khoå khoå. Vì huûy dieät neân laø hoaïi khoå. Vì khoâng rôøi nhau neân laø haønh khoå. Laïi nöõa, ôû Töù thieàn vaø trong voâ saéc, laäp khoâng

SOÁ 1510 - LUAÄN KIM CANG BAÙT NHAÕ, Quyeån Thöôïng 97

khoå, khoâng laïc thoï laø hôn heát. Töôùng thuaän theo xuaát li, laø thuaän theo nhaân, phaùp Voâ ngaõ, laáy laøm duyeân döïa neân ñöôïc xuaát ly. Noùi Voâ ngaõ, laø ñeå xuaát li. Ñi theo (tuøy thuaän) laø chæ haønh ñoäng quaù khöù v. v. . . Laáy chieâm bao ñeå thí duï, laø chæ roõ caùc haønh ñoäng quaù khöù v. v..., vì tuøy thuoäc vaøo nhôù nghó, neân noù nhö chieâm bao. Coøn hieän taïi thì khoâng döøng laâu, chæ thoaùng choác, neân xem nhö aùnh chôùp. Vò lai, thì haït gioáng thoâ aùc tôï nhö hö khoâng, daãn taâm xuaát neân nhö maây. Nhö vaäy, neân bieát, trong ba ñôøi, caùc haønh nghieäp ñaõ xoay vaàn nhö theá, thì seõ thoâng ñaït Voâ ngaõ ñaây laø chæ roõ töôùng tuøy thuaän xuaát ly. Ñoù laø nhöõng truï xöù, noùi goïn thì coù taùm thöù, ñoù laø: 1. Truï xöù thaâu nhieáp. 2. Truï xöù Ba-la-maät tònh. 3. Truï xöù duïc. 4. Truï xöù lìa chöôùng ngaïi. 5. Truï xöù tònh taâm. 6. Truï xöù cöùu caùnh. 7. Truï xöù quaûng ñaïi. 8. Truï xöù thaâm dieäu. Trong ñoù: -Truï xöù thaâu nhieáp laø phaùt taâm. - Truï xöù Ba-la-maät tònh, laø haønh töông öng vôùi Ba-la-maät. - Truï xöù duïc laø muoán ñöôïc saéc thaân, phaùp thaân. - Truï xöù lìa chöôùng ngaïi laø möôøi hai thöù tieáp theo. - Truï xöù tònh taâm laø chöùng ñaïo. - Truï xöù cöùu caùnh, Nghóa laø töø ñaây trôû veà tröôùc laø caàu quaû Phaät. - Truï xöù quaûng ñaïi vaø thaâm dieäu, thì thoâng suoát heát thaûy truï xöù. ÔÛ truï xöù ñaàu, neáu noùi: «Boà-taùt neân sinh taâm nhö vaày: coù bao nhieâu chuùng sinh v.v... » thì ñoù laø quaûng ñaïi. Coøn nhö noùi: Neáu Boà-taùt coù töôûng veà chuùng sinh löu chuyeån nhö vaày v.v... thì ñaáy laø thaâm dieäu. Ñoái vôùi truï xöù thöù hai, neáu noùi: “ Boà-taùt khoâng truï nôi söï vieäc maø thöïc haønh boá thí v.v...” thì ñaáy laø thaâm dieäu. Neáu noùi: “ Phöôùc tuï cuûa boá thí khoâng theå löôøng v.v...” thì ñoù laø quaûng ñaïi. Nhö theá thì thaâm dieäu vaø quaûng ñaïi ôû trong caùc truï xöù coøn laïi theo ñoù maø töông öng. Ñaõ noùi xong caùc truï xöù. Ñoái trò laø sao? Caùc truï xöù vaø haønh töôùng hoaït ñoäng töông öng nhau nhö theá, neân bieát coù hai caùch ñoái trò. Ñoù laø ñoái trò taø haønh vaø coäng kieán chaùnh haønh. ÔÛ ñaây “ kieán” (thaáy) nghóa laø phaân bieät. Trong truï xöù ñaàu, neáu noùi: “ Boà-taùt neân sinh taâm nhö vaày: Coù bao nhieâu chuùng sinh v.v...” thì ñaáy laø ñoái trò taø haønh, Boà-taùt sanh taâm nhö

SOÁ 1510 - LUAÄN KIM CANG BAÙT NHAÕ, Quyeån Thöôïng 98

vaäy laø Boà-taùt taø haønh. Coøn noùi: Neáu Boà-taùt coù töôûng veà chuùng sinh löu chuyeån v.v... thì ñaáy laø ñoái trò coäng kieán chaùnh haønh. ÔÛ ñaây, Boà-taùt phaân bieät chaáp, cuõng phaûi caét ñöùt. Vì nghó raèng: “ Ta neân dieät ñoä chuùng sinh”. Ñoái vôùi truï xöù thöù hai, neáu noùi: “ Neân laøm vieäc boá thí v.v...” thì ñaây laø ñoái trò taø haønh. Khoâng phaûi khoâng boá thí laø Boà-taùt taø haønh. Neáu laïi noùi: “ Truï vaøo söï vieäc v.v...” laø ñoái trò coäng kieán chaùnh haønh. ÔÛ ñaây, Boà-taùt phaân bieät roài chaáp, cuõng phaûi caét ñöùt. Vì nghó raèng neân haønh boá thí. Khoâng maát laø sao? Laø lìa hai beân, ñoù laø beân theâm leân vaø beân giaûm

xuoáng. Neáu caên cöù theo lôøi noùi maø phaân bieät chaáp coù töï tính töùc laø beân theâm leân. Coøn neáu caên cöù vaøo phaùp Voâ ngaõ maø chaáp laø khoâng, thì thuoäc beân giaûm xuoáng. Trong ñoù, neáu noùi: “Thöa Theá Toân: Phöôùc tuï naày laø chaúng phaûi laø tuï”, ñaây laø ngaên beân theâm leân, vì phöôùc aáy khoâng coù töï tính phaân bieät. Coøn noùi: “ Cho neân, Nhö Lai noùi phöôùc tuï aáy”, thì ñaáy laø ngaên beân giaûm xuoáng. Vì duø noù khoâng coù töï tính theo caùch noùi, nhöng vaãn coù ñeå noùi. Vì Nhö lai noùi veà phöôùc tuï, ñieàu ñoù roõ nhö vaäy. - Caâu: “Naày Tu-boà-ñeà! Phaät phaùp Nhö Lai noùi ñoù, khoâng phaûi laø Phaät phaùp.” ñaáy laø ngaên beân theâm leân. Coøn noùi: « AÁy laø Phaät phaùp », thì ñaáy laø ngaên beân giaûm xuoáng. ÔÛ ñaây, Nhö Lai noùi: “Khoâng phaûi laø Phaät phaùp”, ñaáy laø chæ roõ nghóa baát coâng. Coøn: “ AÁy laø Phaät phaùp”, thì ñaáy laø chæ roõ nghóa töông öng. Töông öng laø sao? Neáu noùi Phaät phaùp coù töï tính thì Nhö Lai chaúng noùi Phaät phaùp. Duø khoâng noùi cuõng töï hieåu ñöôïc. Cho neân, khoâng coù töï tính thì noù laø theá ñeá. Vì vaäy Nhö Lai goïi teân laø Phaät phaùp. Nhö theá, trong heát thaûy truï xöù, ñeàu chæ roõ nghóa baát coäng vaø töông öng. Laïi nöõa, Phaät phaùp thaâu goàm caû Ba-la-maät, caùc nieäm xöù, Boà-ñeà phaàn. Boà-taùt lìa hai bieân naày, neân ñoái vôùi ñoái trò, khoâng coøn laàm laãn, maát maùt neân goïi laø khoâng maát. Coøn veà Ñòa thì sao? Ñòa naøy coù ba thöù: 1. Ñòa Tín haønh. 2. Ñòa Tònh taâm. 3. Ñòa Nhö Lai. Möôøi saùu truï xöù ñaàu laø hieån baøy Ñòa Tín haønh; truï xöù chöùng ñaïo laø Ñòa Tònh taâm, coøn truï xöù Cöùu caùnh laø Ñòa Nhö Lai. - Ñaët teân : Vì sao ñaët teân laø “ Kim cang Naêng Ñoaïn” ? Teân naày coù hai nghóa töông öng, ñoù laø nhaäp haïnh Chaùnh kieán vaø nhaäp taø haønh kieán.

SOÁ 1510 - LUAÄN KIM CANG BAÙT NHAÕ, Quyeån Thöôïng 99

Kim cang laø tinh teá, cöùng chaéc. Tinh teá laø nhaân cuûa trí. Beàn chaéc laø khoâng theå phaù hö. Naêng ñoaïn laø Vaên, Tö, Tutrong Baùt-nhaõ Ba-la-maät, coøn sôû ñoaïn nhö choã caét ñöùt cuûa kim cang maø caét ñöùt, neân teân laø “Kim Cang naêng ñoaïn”. Laïi nhö hình daïng Kim cang thì tröôùc sau roäng, giöõa heïp. Nhö vaäy, Baùt-nhaõ Ba-la-maät ôû giöõa heïp, goïi laø Ñòa Tònh taâm. Coøn tröôùc vaø sau roäng, goïi laø Ñòa Tín haønh, vaø Ñòa Nhö Lai . Ñaáy laø chæ roõ nghóa khoâng chung. (Baát coäng), laø choå nöông töïa töøng lôùp ñi leân cuûa naêm cuù nghóa treân. Nhöõng cuù nghóa aáy ñeàu nöông töïa vaøo Ñòa caû. Noùi thaân Tu ña la noái tieáp nhau, nghóa cuù naày, seõ dieãn giaûi sau ñaây: - Taïi sao ñöùc Theá Toân duøng söï tòch tónh laøm oai nghi an toïa? Ñoù laø hieån baøy chæ coù oai nghi tòch tónh thì môùi coù theå giaùc ngoä vaø thuyeát giaûng phaùp aáy. - Taïi sao Thöôïng toïa Tu-boà-ñeà hoûi? Vì coù saùu nhaân duyeân: 1. Ñeå ñoaïn heát moïi nghi ngôø. 2. Ñeå phaùt khôûi loøng tin, hieåu. 3. Ñeå thaâm nhaäp vaøo nghóa saâu xa. 4. Ñeå khoâng thoaùi chuyeån. 5. Ñeå sanh ra hoan hyû. 6. Ñeå chaùnh phaùp toàn taïi laâu daøi treân ñôøi naøy. Ñoù töùc laø Baùt- nhaõ Ba-la-maät, khieán cho haït gioáng Phaät khoâng ñöùt. - Taïi sao do hoûi maø khieán Phaät chuûng khoâng ñöùt. Neáu vì neáu ai nghi ngôø thì ñöôïc döùt tröø. Neáu coù Boà-taùt taâm chöa thaønh thuïc maø öa phöôùc ñöùc, nghe Baùt-nhaõ Ba-la-maät coù nhieàu phöôùc ñöùc. Khi taâm ñaõ

thaønh thuïc, môùi böôùc vaøo nghóa saâu xa. ñaõ xem thöôøng aáy laø do ham meâ tu trì, neân coù nhieàu coâng ñöùc, maø khoâng thoaùi lui. Khi ñaõ thuaän theo mình thaâu nhieáp vaø taâm ñöôïc thanh tònh, thì töï mình böôùc vaøo phaùp vaø thaáy sinh hoan hyû. Töø ñaây coù theå khieán cho phaùp Ñaïi thöøa, toàn taïi laâu daøi cho ñeán ñôøi vò lai. Noùi goïn laø: Neáu ai nghi thì giuùp hoï thaáy roõ ñeå heát nghi. Caùc Boà-taùt taâm chöa thaønh thuïc, öa phöôùc ñöùc vaø taâm ñaõ thaønh thuïc, thì khieán cho nhieáp thoï, khi ñaõ ñaït ñöôïc phaùp, khoâng bò xem thöôøng, thì khieán cho taâm sieâng naêng. Khi taâm thanh tònh, roài thì khieán cho hoan hyû. Boà-taùt coù baûy ñieàu lôùn, neân chuùng sinh naøo coù nhöõng thöù lôùn naày, goïi laø Ma-ha-taùt-ñoâa. Baûy ñieàu lôùn laø: 1. Phaùp lôùn. 2. Taâm lôùn. 3. Tin, hieåu lôùn.

4. Taâm tònh lôùn. 5. Tö löông lôùn. 6. Thôøi lôùn. 7. Quaû baùo lôùn. Nhö trong Kinh Boà-taùt Ñòa Trì thuyeát noùi: “Kheùo goàm thaâu ñeä nhaát”. Kheùo goàm thaâu: Laø ñoái vôùi Boà-taùt, caùi gì laø kheùo goàm thaâu? Caùi gì laø ñeä nhaát? Lôïi, laïc töông öng laø kheùo goàm thaâu. Ñeä nhaát, neân bieát, coù saùu loaïi: 1. Thôøi nhaát. 2. Khaùc nhau nhaát. 3. Cao lôùn nhaát. 4. Beàn chaéc nhaát. 5. Hieän baøy khaép nhaát. 6. Töôùng chuyeån khaùc nhaát. - Thôøi laø phaùp hieän thaáy vaø vò lai. Trong hieän taïi, vò lai Boà-taùt, kheùo goàm thaâu, töùc laïc laø phaùp hieän thaáy, coøn lôïi laø ñôøi vò lai. - Khaùc nhau laø ñoái vôùi Tam ma baùt ñeá theá gian vaø Thaùnh giaû xuaát theá gian, haøng Thanh vaên, Ñoäc giaùc v.v... moïi sai bieät naøy, Boà-taùt kheùo goàm thaâu. - Cao lôùn laø söï kheùo goàm thaâu naày khoâng coù gì cao hôn. - Beàn chaéc laø cöùu caùnh. - Hieän baøy laø kheùo thu phuïc thaân mình, thaân ngöôøi moät caùch töï nhieân.

- Töôùng chuyeån khaùc ñoù laø töôùng hôn heát trong vieäc kheùo goàm thaâu caùc Boà-taùt chöa thanh tònh. Kinh noùi “phoù chuùc ñeä nhaát”. Coù saùu nhaân duyeân: 1. Nhaäp xöù. 2. Ñöôïc phaùp nhö theá. 3. Chuyeån baøy giaùo hoùa. 4. Khoâng maát maùt. 5. Loøng thöông. 6. Toân troïng. - Nhaäp xöù laø kheùo daën doø trao laïi (phoù chuùc) cho thieän höõu. - Ñöôïc phaùp nhö theá laø ñaõ ñöôïc nhieáp phuïc kheùo leùo, ñoái vôùi nhöõng phaùp khaùc coù ñöôïc, Boà-taùt cuõng kheùo goàm thaâu. - Chuyeån baøy hoùa phaùp laø caùc Thaày ñoái vôùi caùc Boà-taùt khaùc neân kheùo goàm thaâu. Ñoù goïi laø chuyeån baøy giaùo hoùa.

- Caû ba thöù treân, theo nhö thöù lôùp, töùc laø khoâng maát maùt. Loøng thöông maø toân troïng neân thuaän theo bieát. Taïi sao chæ hoûi veà söï phaùt khôûi, haønh hoùa? Vì haøng Boà-taùt coù ba thöù Boà-ñeà khaùc nhau. Do kheùo hoûi maø Thöôïng toïa Tu-boà-ñeà ñöôïc khen laø “Laønh thay”! “Chuùng sinh hieän coù vaø nhöõng gì thuoäc veà chuùng sinh”: laø noùi veà toång töôùng. “Noaõn sinh v.v...”: laø noùi söï khaùc nhau. Laïi nöõa, thuoäc veà caûnh giôùi nöông vaøo thoï sinh, ñeàu coù khaùc nhau neân bieát. “Cho ñeán caùc loaøi hoùa sinh”: Laø thoï sinh cuõng khaùc nhau. “Hoaëc coù saéc, hoaëc khoâng coù saéc”: Laø nôi nöông töïa khaùc nhau. “Hoaëc coù

töôûng, hoaëc khoâng coù töôûng, hoaëc chaúng coù töôûng, hoaëc chaúng phaûi khoâng töôûng”: Laø thuoäc veà caûnh giôùi khaùc nhau. Coõi chuùng sinh hieän coù ñöôïc thieát laäp vaø truï nôi söï thieát laäp aáy: Laø döïa treân moãi loaïi hình töôùng, hieän truï trong coõi chuùng sinh, maø Phaät thieát laäp ra. “Ta ñeàu khieán nhaäp Nieát-baøn”: Vì sao nguyeän naày khoâng thöïc hieän ñöôïc, vì noù tuøy thuoäc vaøo chuùng sinh. Nguyeän kia khoâng loãi laàm, laø heát thaûy do chuùng sinh. Nhö ñaõ noùi, caùc loaøi sinh töø tröùng v.v... ñeàu ñöôïc nguyeän vaøo trong soá aáy laø coù sinh töø tröùng, töø aåm thaáp, khoâng töôûng hoaëc chaúng phaûi coù töôûng, hoaëc chaúng phaûi khoâng töôûng v.v... maø chuùng khoâng coù khaû naêng thì laøm sao giuùp heát thaûy chuùng sinh böôùc vaøo Nieát-baøn” Do ba nguyeân nhaân: 1. Tröôøng hôïp khoù sinh khaû naêng thì phaûi ñôïi thôøi cô. 2. Tröôøng hôïp khoâng khoù sinh, nhöng laïi chöa thaønh thuïc, thì phaûi giuùp cho chuùng thaønh thuïc. 3. Tröôøng hôïp ñaõ thaønh thuïc thì giuùp cho chuùng giaûi thoaùt. - Taïi sao noùi caûnh giôùi Voâ dö Nieát-baøn maø khoâng noùi thaúng laø Nieát-baøn? - Neáu chæ noùi Nieát-baøn thì khoâng khaùc phöông tieän Nieát-baøn nhö cuûa Sô thieàn … maø Theá toân ñaõ töøng noùi. Hoï töï döïa vaøo söùc tröôïng phu cuûa mình, duø khoâng coù Phaät, vaãn chöùng ñaéc, nhöng laïi khoâng roát raùo. - Taïi sao khoâng noùi caûnh giôùi Höõu dö Nieát-baøn? Bôûi ñoù laø coäng quaû, neân do nghieäp rieâng cuûa mình nôi ñôøi tröôùc; laïi ñöôïc gaëp Phaät maø ñaéc quaû, laïi khoâng phaûi hoaøn toaøn do thaân khoå naày coøn soùt laïi. Nhö vaäy Nieát-baøn vaø höõu dö Nieát-baøn laø quaû cuûa söùc tröôïng phu neân laø coâng quaû (quaû chung) vaø laø quaû roát raùo, chaúng phaûi laø quaû

SOÁ 1510 - LUAÄN KIM CANG BAÙT NHAÕ, Quyeån Thöôïng 102

hoaøn toaøn. Cho neân noùi Voâ dö. Nhö theá: “Voâ löôïng chuùng sinh böôùc vaøo Nieát-baøn roài..”: laø chæ roõ voâ löôïng loaøi, baét ñaàu töø loaøi sinh töø tröùng. “Khoâng coù chuùng sinh ñöôïc vaøo Nieát-baøn: Coù nghóa ra sao? AÁy laø Boà-taùt, chính mình ñöôïc Nieát-baøn, khoâng khaùc chuùng sinh. Taïi sao vaäy? Neáu Boà-taùt coù yù nieäm chuyeån ñoåi chuùng sinh thì khoâng goïi laø Boà-taùt. Nghóa naày laø theá naøo? Neáu ñoái vôùi chuùng sinh, Boà-taùt töôûng laø khaùc, laø khoâng phaûi töï theå cuûa mình maø chuyeån thì khoâng goïi laø Boà-taùt. Taïi sao vaäy? Vì neáu coøn coù yù töôûng chuùng sinh, maïng, ngöôøi, chuyeån ñoåi thì khoâng goïi laø Boà-taùt. Nghóa laø sao? Laø neâu töøng taâm phieàn naõo chaáp töôûng coù chuùng sinh, coù maïng coù ngöôøi, töø ñoù coù yù töôûng veà ngaõ vaø yù töôûng chuyeån chuùng sinh. YÙ töôûng veà chuùng sinh coù ñoù, nhöng Boà-taùt khoâng chaáp töôûng chuyeån ñoåi aáy. Do ngaõ kieán ñaõ bò caét ñöùt, neân Boà-taùt chöùng ñaéc töï haønh (haønh laø haønh cuûa naêm aám) töôûng bình ñaúng, tin, hieåu mình vaø ngöôøi bình ñaúng. Ñaây töùc laø nghóa Boà-taùt, khoâng coøn giöõ laáy caùi thaáy veà chuùng sinh, mình, ngöôøi. Laïi nöõa, Kinh noùi: “Boà-taùt neân sinh taâm nhö vaày”: laø chæ roõ Boà-taùt, neân mong muoán (duïc) vaø nguyeän an truï nhö vaäy. “Neáu Boà-taùt khôûi leân yù töôûng veà ngaõ, thì khoâng goïi laø Boà-taùt: Laø laøm saùng toû neân tu haønh nhö theá, neân töông öng vôùi Tam Ma Baùt Ñeá. Neáu coù yù töôûng veà chuùng sinh, veà maïng, veà ngöôøi, thì khoâng phaûi laø Boà-taùt”: Laø

laøm saùng toû neân haøng phuïc taâm nhö vaäy neân nhieáp taâm khi taùn loaïn. Nhö luùc töông öng côùi Tam Ma Baùt Ñeá, maø taâm Boà- taùt bò phaân taùn. Vì Töôûng veà chuùng sinh cuõng khoâng chuyeån ñoåi, nhö caûnh giôùi kia cuøng truï, neân "khoâng coù chuùng sinh ñöôïc Nieát-baøn": Ñaáu laø ñaõ thaønh ñöôïc duïc vaø nguyeän kia, laø hôn heát trong vieäc toùm thaâu caùc truï xöù, moïi haønh töôùng töông öng caùc truï xöù khaùc; luùc aáy döïa vaøo duïc, nguyeän maø quye6`t ñònh ñaït ñöôïc. Nghóa cuûa duïc, nguyeän naày, khoâng caàn giaûi thích laïi. Töø ñaây veà sau trong caùc truï xöù coøn laïi, coù naêm thöù tuøy theo choã chuùng töông öng maø giaûi thích. Naêm thöù ñoù neân bieát laø: 1. Nöông vaøo nghóa. 2. Noùi veà töôùng. 3. Thaâu giöõ. 4. An laäp. 5. Laøm saùng toû. - Truï xöù Ñoái trò laø nöông vaøo nghóa. Töùc truï xöù ñoù, laø noùi veà töôùng. Duïc, Nguyeän laø thaâu giöõ. Truï xöù ñeä nhaát nghóa laø an laäp. Töông öng vôùi Tam Ma Baùt Ñeá laø laøm saùng toû. Trong Truï xöù Ba-la-maät tònh, nhö Kinh noùi: "Boà-taùt khoâng truï

chaáp vaøo vaät maø haønh boá thí". Ñaáy laø nöông vaøo nghóa, chæ roõ ñoái trò truï chaáp. Kinh noùi: "Neân laøm boá thí": Ñaáy laø noùi veà töôùng. Phaùp ñaàu cuûa saùu Ba-la-maät ñaõ goàm thaâu caû thaûy laø theå taùnh cuûa boá thí. Boá thí coù ba thöù: 1. Tö sanh thì (taøi thí) goïi laø Ñaøn na Ba-la-maät. 2. Voâ uùy thí goïi laø Thi la Ba-la-maät(Giôùi), Saèn-ñeà Ba-la-maät (nhaãn nhuïc). 3. Phaùp thí goïi laø Tì Leâ Da Ba-la-maät (Tinh taán) Thieàn Na Ba-la- maät (Thieàn ñònh), Baùt La Thaän Nhöông Ba-la-maät (Trí tueä). Neáu khoâng tinh taán thì gaëp luùc phaûi noùi phaùp cho keû nghe hoïc, seõ thaáy moûi meät. Do vaäy, khoâng noùi phaùp ñöôïc. Neáu khoâng coù taâm ñònh, thì tham vaät cuûa ngöôøi tin kính, cuùng döôøng, vaø khoâng theå chòu ñöïng ñöôïc noùng laïnh thuùc eùp, thì thuyeát phaùp seõ vôùi taâm ñaém nhieãm. Neáu khoâng coù trí tueä thì noùi phaùp seõ khoâng thuaän hôïp, taïo nhieàu loãi laàm. Cho neân, khoâng rôøi boû tinh taán, thieàn ñònh, trí tueä thì vieäc boá thí phaùp môùi thaønh töïu. Caùc Ba-la-maät aáy, coù hai thöù quaû: Laø quaû vò lai, quaû hieän taïi. - Quaû vò lai, töùc laø Ñaøn Na Ba-la-maät ñöôïc phöôùc baùo lôùn. Thi La Ba-la-maät ñöôïc töï thaân ñaày ñuû, goïi laø Ñeá thích Phaïm thieân v.v... Saèn-ñeà Ba-la-maät, ñöôïc nhieàu baïn beø giuùp ñôõ, ñoâng quyeán thuoäc. Tì Leâ Da Ba-la-maät thì ñöôïc caùc quaû baùo v.v... khoâng döùt. Thieàn Na Ba-la-maät ñöôïc sinh thaân khoâng hö hoaïi. Baùt La Thaän Nhöông Ba-la-maät, ñöôïc caùc caên duõng maõnh, nhaïy beùn vaø nhieàu an laïc, vöøa yù, ñöôïc töï taïi giöõa chuùng Boà-taùt. - Quaû hieän taïi laø ñöôïc moïi ngöôøi ñeàu tin töôûng, cung kính, cuùng döôøng, vaø ñaït Nieát-baøn trong phaùp hieän taïi. Neáu caàu quaû baùo ñôøi vò lai, maø Boà-taùt haønh boá thí, thì ñoù laø truï vaøo vaät ñem thí. Nhö ñem nhöõng gì mình thí ñeå mong ñöôïc quaû baùo trôû laïi cuûa nhöõng thöù aáy. Cho neân Kinh noùi: "Khoâng truï vaøo moät maø haønh boá thí". Neáu boá thí ñeå mong caàu quaû baùo Thi La ñôøi vò lai, laø boá thí coù sôû truï. Vì vaäy kinh noùi: "Neân voâ sôû truï (khoâng chaáp truï vaøo ñieàu gì) maø haønh boá thí". Quaû thi La coù nhieàu thöù, khoâng theå phaân bieät, neân goïi chung laø coù sôû truï. - Neáu mong caàu quaû baùo hieän taïi nhö ñöôïc kính tin, cuùng döôøng maø haønh thí, töùc laø truï nôi

saéc-thanh-höông-vò-xuùc maø haønh vieäc boá thí. Cho neân, kinh noùi: “Khoâng truï nôi saéc-thanh-höông v.v...” - Neáu mong caàu Nieát-baøn trong phaùp hieän taïi maø boá thí, laø truï vaøo phaùp maø boá thí; cho neân kinh noùi: “Khoâng truï ôû phaùp maø haønh boá thí”.

SOÁ 1510 - LUAÄN KIM CANG BAÙT NHAÕ, Quyeån Thöôïng 104

Laïi nöõa, kinh noùi: Neân thöïc haønh boá thí, töùc laø noùi Duïc, Nguyeän thaâu giöõ boá thí. Kinh noùi: Khoâng truï, maø haønh boá thí aáy laø noùi “khoâng truï” naøy töùc laø an laäp Ñeä nhaát nghóa. Laáy “khoâng truï” ñeå laøm saùng toû: nhö caùc söï sôû höõu thì Ñeä nhaát nghóa khoâng truï vaøo, coøn vaät laø söï sôû höõu. Kinh noùi: Boà-taùt neân haønh boá thí nhö vaäy, khoâng truï töôûng ôû töôùng: Ñaây laø laøm saùng toû trong hai thôøi gian: töông öng tam muoäi vaø nhieáp taâm taùn loaïn, thì khoâng truï töôûng ôû töôùng. Nhö vaäy, kieán laäp khoâng truï roài, hoaëc coù Boà-taùt, do ham phöôùc ñöùc, neân khoâng ñuû söùc “khoâng truï”, vì giuùp cho hoï “khoâng truï” noåi, neân ñöùc Theá Toân chæ roõ: khoâng truï maø haønh boá thí. Coù “khoâng truï” nhö vaäy thì phöôùc truï raát nhieàu cuõng nhö hö khoâng. Coù ba lí do: 1. Hieän baøy khaép moïi nôi: nghóa laø phöôùc ñöùc traøn ñaày leân do truï vaøo nôi khoâng truï. 2. Roäng raõi, cao lôùn, thuø thaéng. 3. Ñeán choã roát raùo khoâng cuøng taän: Vì muoán ñöôïc truï xöù saéc thaân, neân Kinh noùi: “ Tu-boà-ñeà! Thaày nghó sao? Coù neân thaáy Nhö Lai baèng töôùng ñaày ñuû chaêng?” Ñaây laø nöông vaøo nghóa ñeå chæ roõ caùch ñoái trò kieâu maïn veà saéc thaân Nhö Lai. Kinh noùi “töôùng cuï tuùc” ñaáy laø noùi veà töôùng, chæ roõ saéc thaân Nhö Lai. Thöôïng toïa Tu-boà-ñeà thöa: khoâng neân. Vì ñeå laøm ñaày ñuû nghóa naày, neân Ñöùc Theá Toân baûo Tu-boà-ñeà: “Heát thaûy töôùng cuï tuùc ñeàu laø hö giaû.” Ñaáy laø laøm saùng toû Duïc, Nguyeän, cöù theo nghóa aáy maø thaâu giöõ vaø töùc laø an laäp Ñeä nhaát nghóa. Trong Ñeä nhaát cuûa nghóa, thì töôùng cuï tuùc laø hö voïng, khoâng phaûi töôùng cuï tuùc laø khoâng hö voïng. Kinh noùi: “Caùc töôùng nhö theá laø khoâng phaûi töôùng, neân nhìn Nhö Lai baèng chaúng phaûi töôùng ñoù”. Ñaáy laø laøm saùng toû. Nghóa laø khi tam muoäi töông öng vaø nhieáp taâm taùn loaïn, thì ñoái vôùi nhöõng töôùng aáy, thaáy khoâng phaûi töôùng (phi töôùng). Vì muoán ñöôïc truï xöù phaùp thaân ngoân thuyeát neân Kinh noùi: “ÔÛ ñôøi vò lai, laïi coù chuùng sinh ñoái vôùi caùc cuù, thuyeát cuûa kinh naày v.v...” ÔÛ trong ñoù nhöõng cuù thuyeát cuûa kinh naày laø coù bao nhieâu nghóa caàn phaûi bieát. Cuù laø gì? Nhö ñaõ noùi ôû treân veà baûy loaïi nghóa cuù. Thöôïng toïa Tu-boà-ñeà nghó nhö vaày: Töôûng thaät khoâng coù sanh trong ñôøi vò lai: Vì ngaên chaën suy nghó naøy neân, “Ñöùc Theá Toân noùi: Khi chaùnh phaùp saép dieät”, nghóa laø söï tu haønh cuõng daàn daàn dieät. Keá ñoù, Theá Toân chæ roõ vieäc tu haønh nhö theá, tích taäp nhaân nhö theá, choïn laáy baïn laønh phaûi nhö theá, chöùa nhoùm coâng ñöùc töông öng nhö theá, trong töôûng thaät, nhö theá seõ ñöôïc töôûng thaät. Kinh noùi: “Ngöôøi trì giôùi môùi coù coâng ñöùc, coù trí tueä”: Ñaây laø noùi

SOÁ 1510 - LUAÄN KIM CANG BAÙT NHAÕ, Quyeån Thöôïng 105

veà giôùi taëng thöôïng trong Ba hoïc. Laøm saùng toû coâng ñöùc tu haønh, thì thieåu duïc laø coâng ñöùc ñaàu tieân cho ñeán Tam Ma Ñeà v.v... Kinh noùi: Ñaõ ñöôïc cuùng döôøng voâ löôïng traêm ngaøn chö Phaät, cho ñeán moät loøng tònh tín v.v... Ñaáy laø chæ roõ tích taäp nhaân. Chæ moät loøng tònh tính nhoû maø ñöôïc nghieäp toát nhö theá, huoáng chi laø sinh töôûng thaät. Kinh noùi: "Nhö Lai ñeàu bieát heát": Töùc bieát danh thaân. "Nhö Lai thaáy heát": töùc laø thaáy saéc thaân, nghóa laø moïi vieäc laøm trong moïi haønh xöû ñi ñöùng, Nhö Lai ñeàu thaáy bieát taâm nieäm cuõng nhö söï nöông töïa cuûa chuùng sinh. Ñaáy laø chæ roõ vieäc thuoäc veà baïn laønh nhö theá. Kinh noùi: Sanh thuû voâ löôïng phöôùc tuï: Ñaáy laø chæ roõ vieäc thaâu giöõ phöôùc ñöùc. Sanh töùc laø luùc phöôùc ñöùc phaùt khôûi. Thuû töùc laø luùc phöôùc ñöùc dieät giöõ laáy haït gioáng. Kinh noùi: "Caùc Boà-taùt ñoù, khoâng coøn yù töôûng veà ta, veà chuùng sinh, maø chuyeån", cho ñeán noùi "coù yù töôûng veà phaùp, töùc laø coù ngaõ thuû". Ñaáy laø chæ roõ töôûng thaät, ñoái trò naêm thöù taø thuû. Naêm thöù taø thuû laø: 1. Ngoaïi ñaïo. 2. Noäi phaùp phaøm phu vaø Thanh vaên. 3. Boà-taùt taêng thöôïng maïn. 4. Ñònh theá gian coäng töôûng. 5. Ñònh Voâ töôûng. - Thöù nhöùt laø töôûng ngaõ v.v... chuyeån - Thöù hai laø töôûng phaùp v.v... chuyeån. - Thöù ba laø töôûng voâ phaùp v.v... chuyeån. Ñaây vaãn coøn coù phaùp. Coù phaùp thuû, nghóa laø chaáp thuû caùi "voâ phaùp". - Thöù tö laø Höõu töôûng chuyeån. - Thöù naêm laø voâ töôûng chuyeån. Caùc Boà-taùt ñoái vôùi nhöõng töôûng aáy, ñeàu khoâng chuyeån. Trong aáy, chæ roõ coù giôùi, cho ñeán seõ sinh voâ löôïng phöôùc tuï. Kinh noùi: "Vì sao"? Trong ñaây yù noùi taø thuû chaáp töôûng ñaûn phaùp (chæ coù phaùp), vaø phi phaùp chuyeån khoâng phaûi töôûng ngaõ v.v... vì töôûng vaø y chæ khoâng chuyeån. Nhöng trong Ngaõ töôûng, caùc tuøy mieân khoâng ñoaïn thì töùc laø coù Ngaõ thuû. Cho neân kinh noùi: Neáu caùc Boà-taùt naày, daáy khôûi töôûng phaùp, thì coù ngaõ thuû. Neáu daáy khôûi töôûng voâ phaùp chuyeån thì coù ngaõ thuû. Trong ñaây töôûng veà ngaõ chuyeån, chöa noùi ñeán caùc nghóa khaùc. Kinh noùi: "Töùc laø coù ngaõ thuû". Trong ñaây chaáp thuû töï theå noái tieáp nhau, aáy laø töôûng ngaõ; chaáp thuû Ngaõ sôû laø töôûng chuùng sinh. Chaáp thuû noùi ta cho ñeán soáng giaø aáy laø töôûng maïng. Chaáp thuû xoay chuyeån töø coõi naày sang coõi khaùc ñoù laø töôûng ngöôøi. Neân bieát nhö vaäy.

SOÁ 1510 - LUAÄN KIM CANG BAÙT NHAÕ, Quyeån Thöôïng 106

ÔÛ ñaây noùi: "Neân sinh töôûng thaät", thì ñaáy laø nöông vaøo nghóa, ñeå chæ roõ caùch ñoái trò töôûng khoâng thaät. Kinh noùi: "Ñoái vôùi cuù thuyeát trong kinh naày", thì ñaáy laø noùi veà töôùng, chæ roõ phaùp thaân ngoân thuyeát. Caâu: "ngöôøi aáy neân sinh töôûng thaät", thì neân sinh töùc laø Duïc, Nguyeän. Thaâu giöõ laø Boà-taùt. Khoâng coøn töôûng veà ngaõ chuyeån v.v... laø an laäp ôû Ñeä nhaát nghóa. "Tu-boà-ñeà! Khoâng neân giöõ laáy phaùp vaø phi phaùp" laø chæ roõ. Nghóa laø khi töông öng cuûa Tam Ma Baùt Ñeá vaø nhieáp taâm taùn loaïn khoâng neân chaáp thuû phaùp vaø phi phaùp, laø hoaøn toaøn khoâng phaân bieät phaùp theå vaø phaùp Voâ ngaõ. Do nghóa trong yeáu cuûa "phaùp thaân ngoân thuyeát kinh noùi: "Do yù nghóa ñoù neân Nhö Lai thöôøng noùi ví duï phaùp moân cuûa mình nhö thuyeàn, beø". Neáu ngöôøi hieåu nghóa naày thì, phaùp coøn buoâng boû, huoáng gì

laø phi phaùp! - Phaùp coøn neân buoâng boû: Vì thaät töôûng ñaõ phaùt sinh. - Huoáng laø phi phaùp: Nghóa laø theo lyù thì chaúng caàn theo. Toùm laïi, chæ roõ cho Boà-taùt, muoân chöùng phaùp thaân ngoân thuyeát thì khoâng neân naûy sanh töôûng khoâng thaät. Vì muoán ñaït ñöôïc truï xöù phaùp thaân Trí töôùng roát raùo (chæ ñaéc), neân Kinh noùi: "Tu-boà-ñeà! Thaày nghó sao? Coù phaùp naøo trong Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc maø Nhö Lai chöùng Chaùnh giaùc chaêng? Ñaây vì nöông vaøo nghóa, chæ roõ traùi ngöôïc ñoái vôùi Chaùnh giaùc Boà-ñeà chaêng? Noùi phaùp aáy laø thuoäc veà Chaùnh giaùc. Kinh noùi: "Coù phaùp coù theå chöùng ñöôïc Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc", aáy laø noùi veà töôùng, chæ roõ veà phaùp thaân chæ ñaéc. "Khoâng coù phaùp nhöùt ñònh": laø Tu-boà-ñeà daãn yù cuûa Phaät. Do Theá ñeá neân coù Boà-ñeà vaø chöùng ñaéc. AÁy laø Duïc, Nguyeän thaâu giöõ. Vì laø phöông tieän, neân caû hai thöù ñeàu coù. Neáu noùi ñuùng yù Theá Toân, thì caû hai ñeàu khoâng. Ñeå chæ roõ yù treân, môùi noùi: "Nhö con hieåu nghóa cuûa ñöùc Theá Toân noùi". Kinh noùi: "Vì sao? Vì phaùp laø Nhö Lai noùi: "Khoâng theå giöõ laáy phaùp, khoâng theå noùi, chaúng phaûi phaùp, chaúng phaûi phi phaùp: Ñoù laø an laäp Ñeä nhaát nghóa. Do coù noùi phaùp, neân bieát laø coù chöùng ñaéc coù Boà-ñeà. Ñoái vôùi noùi phaùp laø an laäp Ñeä nhaát nghóa. Trong ñoù khi nghe, thì khoâng theå giöõ laáy. Coøn khoâng theå noùi nghóa laø khi dieãn noùi. Chaúng phaûi phaùp laø tính phaân bieät. Chaúng phaûi phi phaùp laø phaùp Voâ ngaõ. Kinh noùi: "Vì sao? Vì phaùp Voâ vi neân ñöôïc goïi laø Thaùnh nhaân" Voâ vi laø nghóa voâ phaân bieät. Theá neân, Boà-taùt höõu hoïc ñöôïc teân. Trong voâ khôûi, voâ taùc. Nhö Lai chuyeån y, ñöôïc goïi laø thanh tònh. Cho neân Nhö

Lai ñöôïc goïi laø voâ hoïc. ÔÛ ñaây, nghóa Voâ vi thöù nhaát, laø söï töông öng cuûa Tam Ma Baùt Ñeá vaø chieát phuïc taâm taùn loaïn; nghóa naày ñaõ roõ. Nghóa Voâ vi thöù hai chæ laø Ñeä nhaát nghóa töùc Voâ thöôïng giaùc. Töø ñaây trôû veà sau, trong heát thaûy truï xöù ñeàu laøm saùng toû nghóa: Do Voâ vi maø ñöôïc goïi laø Thaùnh nhaân. Nôi caùc truï xöù tröôùc, chöa noùi ñeán do Voâ vi maø ñöôïc teân; coøn ôû ñaây noùi voâ vi trong Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc ñaõ xong. Theá naøo laø chæ roõ Truï xöù phaùp thaân phöôùc töôùng chæ ñaéc? Töø phaùp thaân ngoân thuyeát sinh ra phaùp thaân phöôùc töôùng chæ ñaéc cuûa Nhö Lai. Nghóa laø ñoái vôùi kinh naøy, chæ caàn ñoïc boán caâu keä thoâi, cuõng ñöôïc nhieàu phöôùc, huoáng chi laø Nhö Lai ñaõ coù phaùp thaân phöôùc töôùng chí ñaéc. Do ñaâu maø noùi: Ñoái vôùi kinh naày, chæ caàn ñoïc moät baøi keä boán caâu maø ñöôïc nhieàu phöôùc ñöùc? Ñeå xaùc nhaän thaønh yù nghóa naày, kinh noùi: "Vì sao? Vì quaû Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc cuûa Nhö lai coù ñöôïc töø nôi keä phaùp aáy, trong ñoù tích taäp möôøi phaùp haïnh A haøm, chö Phaät, Theá Toân ñeàu töø ñoù sinh ra, töùc laø Theá ñeá. Cho neân, noùi Phaät sinh ra laø do coù Boà-ñeà. Hai thöù naày song haønh neân goïi laø Phaät phaùp, töùc laø coù Boà-ñeà vaø Phaät. Kinh noùi: "Naày Tu-boà-ñeà, Phaät phaùp, Phaät phaùp aáy, töùc khoâng phaûi laø Phaät phaùp. Kinh laïi noùi: Phöôùc sinh ra ôû ñaây, vöôït hôn moïi phöôùc khaùc ñeán voâ löôïng A taêng kyø", aáy laø nöông vaøo nghóa maø laøm saùng toû caùch ñoái trò phöôùc khoâng sinh. Phöôùc laø noùi veà töôùng, laø laøm saùng toû phaùp thaân

phöôùc töôùng. Hôn moïi phöôùc khaùc”, laø chæ cho Duïc, Nguyeän thaâu giöõ. Kinh noùi: “Thöa Theá Toân! Vì phöôùc tuï aáy töùc khoâng phaûi laø phöôùc tuï, neân Nhö Lai noùi laø phöôùc tuï”. Kinh laïi noùi: “Naày Tu-boà-ñeà, Phaät phaùp, Phaät phaùp aáy, töùc chaúng phaûi Phaät phaùp, cho neân goïi laø Phaät phaùp”. Laáy phöôùc tuï vaø Phaät phaùp naøy ñeå gom laáy phaùp thaân phöôùc töôùng cuûa Nhö Lai maø an laäp Ñeä nhaát nghóa. Ñoù laø tuøy thuaän Voâ vi neân ñöôïc teân goïi. Söï töông öng cuûa Tam Ma Baùt Ñeá vaø söï cheá ngöï taâm taùn loaïn, thì khoâng caàn noùi roõ nöõa. “Raát nhieàu, thöa Ñöùc Theá Toân! Raát nhieàu, thöa Tu Giaø Ñaø!” Hai lôøi thöa naày, chæ roõ söï thu toùm taâm, söï giöõ vöõng taâm. Vì töï thaâu phuïc vaø giöõ vöõng taâm neân goïi laø thoï trì. Vì ngöôøi khaùc maø giaûng noùi: laø giaûi thích nghóa vò cuûa caâu. Voâ löôïng laø vöôït qua moät thí duï so saùnh gì, A taêng kyø laø chæ roõ nhieàu.

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.